

5-04-2023

Stikstof en bouwen na de RvS-uitspraak over ViA15

Marije de Leeuw

De Raad van State oordeelde op woensdag 5 april 2-23 dat de stikstof die het project ‘ViA15’ veroorzaakt niet verder dan 25 kilometer van de bron berekend hoeft te worden. Daarmee kunnen ook andere bouwprojecten nu door. Met name de infrasector wachtte al ruim twee jaar op duidelijkheid over de rekengrens. Bouwers, opdrachtgevers en ingenieurs kunnen er nu van op aan dat ze met deze rekenmethode een vergunning mogen aanvragen.

Maar grote infraprojecten zijn hier nog niet mee gered. Duidelijkheid over de rekengrens verandert niets aan de infraprojecten die minister van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) Mark Harbers [onlangs on hold zette](#) vanwege de stikstofproblematiek. De budgetten en het personeel voor aanleg van infrastructuur verschoof hij naar instandhouding – en dat blijft zo.

Stikstofopgave blijft onduidelijk

“Dit is absoluut een stap en we zijn blij met de helderheid die de 25-kilometerregel nu geeft. Maar we hebben meer dan alleen duidelijkheid nodig om een weg te bouwen. Na de berekening en ecologische beoordeling moet je ook de stikstofruimte hebben om het project uit te voeren”, zegt woordvoerder Inge Rijgersberg van het ministerie van IenW. En aanlegprojecten stoten nu eenmaal veel meer stikstof uit dan onderhoudswerk en renovatie.

Daarnaast is er een [tekort aan deskundigen](#) die deze stikstofonderzoeken kunnen doen. Ook al zou het Rijk nu de stikstofruimte voor alle projecten willen berekenen, dan nog zouden daar niet genoeg mensen voor beschikbaar zijn. “Als je meer projecten berekent, weet je inderdaad beter waar je aan toe bent. Maar we hebben niet genoeg personeel”, zegt Rijgersberg. De deskundigen die er wel zijn, zet het ministerie liever in voor projecten die waarschijnlijk wél door kunnen.

Woningbouw ’niet opeens door’

Ook voor de woningbouw biedt de uitspraak geen uitweg uit de stikstofellende. “Het maakt alleen de chaos niet nóg groter”, schetst Friso de Zeeuw, oud-hoogleraar gebiedsontwikkeling en kritisch volger van het stikstofdossier, de situatie. “Het rekenmodel blijft weliswaar bruikbaar, waardoor je niet opnieuw extra vertraging en onduidelijkheid hebt. Maar de uitspraak betekent niet dat de woningbouw opeens door kan. Het gepriegel met stikstofberekeningen blijft.”

“De stikstofproblematiek kan nog steeds leiden tot procedurele vertragingen”, beaamt ontwikkelaar BPD in een reactie. De gebiedsontwikkelaar is verder wel blij dat de ViA15-uitspraak geen extra onrust in de bouw veroorzaakt. [Ontwikkelaars](#) kampen ook al jaren met stikstofproblemen, zij het op kleinere schaal dan de wegenbouw.

Het zijn vooral de grote woningbouwprojecten die geregeld een te hoge stikstofdepositie veroorzaken op nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Initiatiefnemers moeten dan op zoek naar compensatiemaatregelen, zoals het gebruik van emissievrij materieel of het overkopen van stikstofrechten van boeren ('extern salderen'). Daar verandert de uitspraak van de Raad van State deze woensdag niets aan.

Maatschappelijke druk

De Raad van State besloot bewust om alvast een tussenuitspraak te doen over het rekenmodel, zodat er snel meer duidelijkheid zou komen over bouwprojecten. "De uitspraak heeft een groot maatschappelijk belang. De modellen gelden niet alleen voor wegen maar ook voor projecten in de industrie, de agrarische sector en de rest van de bouw", zegt persrechter Rosa Uylenburg. Op dezelfde dag speelde er bijvoorbeeld een rechtszaak over een woningbouwproject, waarbij de geldigheid van de 25-km-rekenafstand een van de bezwaarpunten was.

Extern salderen

Voor het ViA15-project zelf, dat de A15 bij knooppunt Ressen met de A12 zou verbinden, biedt de uitspraak nog geen uitsluitel. De bestuursrechter moet zich nog buigen over de maatregelen die zijn voorgesteld om daar de stikstofdepositie extern te salderen. Daarnaast moet de Raad van State nog een oordeel vellen over het ecologisch onderzoek dat ingenieursbureaus deden. Die ecologische beoordelingsmethode is volgens de bezwaarmakers niet uitgebreid genoeg.

"Deze kwestie is minstens even belangrijk als het rekenmodel. Er is binnen de 25 kilometer geen dekkende saldering voor het project", zegt Valentijn Wösten, jurist van milieuorganisatie Mobilisation for the Environment (MOB). Daardoor blijft zelfs binnen een straal van 25 kilometer de volledige stikstofdepositie buiten beeld, stelt hij. Wanneer de uitspraak over deze kwestie precies komt, is onbekend, maar de Raad van State hoopt het ViA15-hoofdstuk nog dit jaar helemaal af te sluiten.

Die uitspraak over het opkopen van stikstofrechten kan nog een vervelende nabrander worden voor de bouw. "Extern salderen gebeurt ook bij andere infraprojecten. Zoals in waterschappen met dijkversterkingsprojecten. Stel dat het extern salderen alsnog onder vuur komt, dan komt de voortgang van deze projecten ook in gevaar."